

» JEGYZET

DR. NEMÉNYI
ÁGNESTársadalom és öregedés
– reflexió a Krónika cikkére

Szeretnék reflektálni a Krónika február 1-jei számában megjelent, Idejében fel kell készülni Románia „öregkorára” című írásra, mivel az interjúvolt alany diákom is volt. (Veres Valér kolozsvári szociológus – szerk. megj.) Amit mond, minden jó, csak mégis azt igazolja, mennyire nem vagyunk felkészülve soha semmire. A társadalomnak és a társadalomtudománynak kutatásokat kell szerveznie arról, hogy mi is történik körülöttünk. Nem a szemmel látható dolgokra kell koncentrálni (bár néha nem árt), hanem arra, ami nem látszik szabad szemmel.

elemeit időskorban. Az életminőség standard értékeinek összehasonlítása az egyéni és társadalmi elvárásokkal, támogatni (elfogadni) a jó egészséget és testi funkciókat; optimista beállítottság és hit, hogy időskorban jól fog menni sorunk; több társadalmi tevékenységben való részvétel, annak érzése, hogy támogatnak ebben; olyan közösségben élni, ahol megfelelő az ellátmány és szolgáltatások. Fontos az is, hogy biztonságban érezni magad; önállóság érzése, az élet feletti kontroll megléte, legyenek megfelelő anyagi források. És az is lényeges, hogyan éljük meg az időskort fizikai és szellemi dolgozók.

Társadalmi szolidaritás kell

Tehát a mostani nyugdíjrendszer az átlagos 1250 lej havi juttatással a legelső kérdésnél megbukott. Most

Az öregedés társadalmi vonatkozásai

Bár az öregedés egyéni folyamat, ennek vannak társadalmi vonatkozásai, vagyis ha egy népességben az idős korcsoportok részaránya növekszik, az illető társadalom elöregszik. Ez a folyamat a nyugat-európai társadalmakban több évtizede megindult, ezért az aktív korosztályok részarányának növelése érdekében többféleképpen válaszoltak, akár a gyermekvállalás támogatása erősödött (lásd Magyarország), vagy jelentős mértékű bevándorlást engedélyeztek (lásd Németországban a török népcsoport többmillió arányú jelenléte). De az öregedés társadalmi vonatkozásai hatással vannak az egész társadalom működésére is, mert ez jelenti az aktív népesség részarányának csökkenését, de jelenti azt is, hogy a társadalompolitika foglalkozzon az idős nemzedékek „ellátásával”. Azért idézőjelbe téve, mert azon személyek, akik ledolgozták a kötelező időszakot, azok inkább támogatásra szorulhatnak a társadalmi szolidaritás jegyében.

Az idős személyek biztonságának egyik komoly feltétele a megfelelő anyagi erőforrások megléte. Sajnos Romániában olyan nyugdíjrendszerek léteztek – és még ma is léteznek –, amelyek főként a kiváltságos csoportoknak teszik lehetővé a biztonságos megélhetést időskorra. (Lásd azon csoportok nyugdíját, amelyeket nem a kontributivitás alapján állapítottak meg). Tehát a nyug-

» Az öregedés társadalmi vonatkozásai hatással vannak az egész társadalom működésére is, mert ez jelenti az aktív népesség részarányának csökkenését, de jelenti azt is, hogy a társadalompolitika foglalkozzon az idős nemzedékek „ellátásával”.

díjba vonulók jelentős többsége hátrányos helyzetbe kerül egyrészt az alacsony megállapított nyugdíjak folytán, másfelől a törvényen hátrányos helyzetbe hozza ezt a korcsoportot a munkaerőpiacon. Ha például egy magasan képzett tanár nyugalmazása után visszatér tanítani, csak a legalacsonyabb besorolás alapján (mint-ha kezdő lenne) kaphatja az egységbért a tanügyben. De más területeken is hasonló a helyzet.

Nyugdíjazás utáni foglalkoztatás

Ami az általános megítélést illeti, az idősebb embereket a társadalom lebecsüli, ami a kizártság érzését kelti az embereknél. Pedig rengeteg olyan munkaterület van, ahol a szakmai gyakorlat alapján a nyugdíjazást követő időszakban még sokáig foglalkoztatni lehetne magasan képzett személyeket, amennyiben az egyén is igényli. Ez történik az egészségügyben, ahol a magasan képzett orvosok részaránya szükségessé tette ezt a folyamatot.

Fontos lenne ezekkel a kérdésekkel többet is foglalkozni, de nem alkalmi tűzoltó stílusában, hanem intézményi, szakmai módon. Talán nem éreztelen, hogy miként élnek meg az emberek az öregedés éveit, mivel foglalkoznak, milyen életmódot tudnak kialakítani, tudnak-e orvosi ellátáshoz jutni. Sajnos a Covid-19 óta erre kevés az esély. Nos van mivel foglalkozni, csak vegyük észre azt, hogy mi folyik körülöttünk. Az öregedés lassítható az életmódváltással, amire az embereket nevelni kell.

A szerző kolozsvári nyugalmazott egyetemi docens

Aki több mint negyven évet becsülettel ledolgozott, az megtette a maga hozzájárulását a társadalom irányába

Biztosítani az aktív öregedést

Tizenöt éven át meghívottja voltam az Oxfordi Egyetem öregedést kutató intézetének, (Institute of Ageing), tehát a nyugati világ által régen felismert kérdéskör „fókuszba helyezéséről” van szó. Mivel kellene foglalkozni az öregedés kapcsán? A nyugati kutatók több évtizede foglalkoznak ezzel a területtel, a szakirodalom alapján talán a következőkre kellene koncentrálni. Az aktív öregedés (lehetőség munkavállalásra nyugdíjazás után), az idős autonómiájának és függetlenségének biztosítása; az öregedésre szánt források felderítése; település és helyi társadalmi részvétel (falu, város eltérései), az öregedés helyi és globális vonatkozásai, egészségügy, ellátás stb.

Több kérdés is feltehető, de itt és most csak egy vonatkozást emelnék ki, az életminőség meghatározó

persze nem mindegy, hogy kinek a szemszögéből nézzük, a fiatal, középkorú vagy idős ember szemszögéből. De aki több mint negyven évet becsülettel ledolgozott, az a maga hozzájárulását megtette a társadalom irányába. A társadalmi szolidaritás megkívánja a „szép korúak” kérdéseinek a megoldását. Itt a társadalompolitika kérdése ugrik be, amivel a politikusok, döntéshozók is kell hogy foglalkozzanak. Ami a szociológiai kutatást illeti, fontos lenne kutatóegységek létrehozatala akár intézet szintjén, akár másként, valamint interdiszciplináris csoportok segítségével felmérni az idősebb négy korcsoport sajátos problémáit, egészségügyi, lelki, anyagi, társas viszonyok kérdéseit stb. Sok-sok teendő van, de a szakirodalommal kell kezdeni; lásd Alain Walker, The New Dynamics of Ageing, Policy Press, GB, 2018.)

ILLUSZTRÁCIÓK FOTÓ: HAÁZ VINCE/ARCHIV

HIRDETÉS

NÉZZE MEG A CSÍKSOMLYÓI TŰZVÉSZ
KÖVETKEZMÉNYEIRŐL ÉS AZ OTT ÉLŐ
ROMÁK HELYZETÉRŐL SZÓLÓ VIDEÓNKAT
A SZÉKELYHON TV

YouTube-csatornáján

NÉZŐPONT
Képben Erdély.

OLVASSA BE OKOSTELEFONJÁVAL